

ročja iz Haparande (švedsko mesto na meji med Rusijo (Finsko) in Švedsko, v severnem kotu Botniškega zaliva) o podrobnostih petrograjske revolucije. Revolucija se je začela v četrtek, dne 8. marca, s cestnimi obhodi, katere oblasti niso mogla udušiti. V petek in soboto je prišlo do resnih spopadov med žandarji in ljudsko množico. Vojaštvo je poseglo vmes in je streljalo na ljudstvo. V nedeljo, dne 11. t. m., se je velik del petrograjske posadke pridružil revolucionarjem. Kmalu na to je prišlo do pravcate bitke med vladnimi četami in vojaštvom, ki je prestopilo k revolucionarjem. Tudi civilno prebivalstvo je pomagalo revolucionarnemu vojaštvu ter se je dobro oborožilo z revolverji in puškami.

Vladne čete so se utaborile v središču mesta, so obvladale vse glavne ceste in so obstreljevale ljudske množice iz strojnih in navadnih pušk. Revolucionarji so obvladali drugo stran reke Neve in so prodirali čez most v tostransko polovico mesta. Na obeh straneh so bile izgube velike. Boji so trajali še tudi v ponedeljek in so ponehali še le v torek, ko je nadaljnih deset polkov prestopilo k revolucionarjem.

Revolucionarji se polastili trdnjave.

V noči od nedelje na ponedeljek se je, kot poroča Reuter iz Petrograda, pridružilo tudi več polkov carjeve garde upornikom. Zjutraj dne 12. marca so dobili revolucionarji premoč tudi nad glavnim stanom petrograjske artilerije. Poveljnik je bil ubit. — Revolucionarji so zavzeli tudi Peter-Pavlovo trdnjavo. Slovito ječó te trdnjave so odprli in pustili vse kaznjence na prostó. Trdnjava je sedaj glavni stan revolucionarnih bojnih sil.

Glavni stan upornikov.

Revolucionarji so imeli svoj glavni stan ob glavnem finskem kolodvoru in so od tam čez Finsko obvladali zvezo z inozemstvom. Od ponedeljka naprej se od tam razun vlaka z invalidi ni odpeljal noben vlak več. Žandarje, ki so spremljali ta vlak, so revolucionarji pred odhodom iz Petrograda oropali orožja. Potniki, ki so dne 15. marca dospeli v Haparando, niso prišli iz Rusije, temveč iz Finske, katera nima z Rusijo nikake zveze.

Duma in revolucija.

Ko so v ponedeljek člani dume prišli k seji, so našli carjev ukaz, po katerem so se seje dume odgodile do srede meseca aprila. Parlamentarni voditelji pa so sklenili, da duma ne sme iti narazen. Predsednik Rodzianko je brzojavil carju, da je položaj zelo resen. Potrebno je, da se kakšni osebi, ki uživa zaupanje ljudstva, poveri sestava nove vlade. Rodzianko je istočasno to zahtevo brzojavil tudi vplivnim generalom na fronti, naj isti vplivajo na carja, da ustreže želji dume.

Zadnji ministrski svet.

Kakor poročajo londonske „Times“ dne 13. t. m., je ministrski svet po krvavih dogodkih dne 11. t. m. sklenil, da odstopi, in je to sporočil carju. Car je odgovoril, da bo imenoval načelnika generalnega štaba, Aleksejeva, za diktatorja. V ponedeljek je predsednik dume, Rodzianko, prisostvoval ministrskemu svetu. Ministrom je naznanil, da je duma sporazumno z ljudstvom sklenila ustanoviti začasno vla-

do, da tako napravi red. Na ta način upa začasna vlada položaj tako spremeniti, da bo Rusija v stanu, vzdržati do končne zmage. Večina ministrov je soglašala s tem, da se velikemu knezu Mihaelu poverijo posli vladarstva. Le vojni minister Belajev je izjavil, da ne more prelomiti svoje vojaške prisege in da bo boj nadaljeval, dokler ne dobi drugih povelj od carja. Med tem pa so se vsi gardni zbori in rezervni bataljoni pridružili dumi.

Ustaja dobro organizirana.

Iz Amsterdama se poroča:

Bark, Protopopov, Stürmer in tudi drugi so zaprti Ustaši so zasedli carjevo zimsko palačo. Angleški in francoski poslanik sta se začela pogajati z izvršilnim odborom dume.

Poldrugo uro pozneje se je ustaji brez prelivanja krvi pridružila Moskva. Veliki knez Ciril se je izjavil, da je popolnoma na razpolago Rodzianku. Veliki knez Aleksejev je odgovoril, da sprejme dumin predlog. General Brusilov se je izjavil, da stori svojo dolžnost napram carju in državi. Goremykina so zaprli.

Prvi in četrti polk donskih kozakov sta se ustaji pridružila. Rodzianko je izdal v imenu duminega vojaškega odseka na mornariške in armadne poveljnike vseh front oklice, v katerem jih prosi, da ostanejo mirni, toda da vojsko zoper sovražnika nadaljujejo, dočim bo komite skrbel za notranji mir in red. Ustaši so vpostavili začasno vlado. Dumini poslanci, ki so vodje delavcev, so izdali na delavstvo razne oklice, v katerih jih pozivljejo, da naj vzdržujejo red in da naj začnejo z delom, da bo bojevnikom na fronti omogočeno nadaljevanje vojske.

Iz Moskve se pa poroča: Tukaj je prišlo povodom revolucije v Petrogradu do velikih izrazov veselja. Sestavil se je vojaški komite, ki s pomočjo 1 artilerijske brigade, 5 infanterijskih polkov in tisočev domobrantskih čet vzdržuje red. Moskovskega vojaškega poveljnika kakor tudi več tisoč orožnikov in policijskih uradnikov so pozaprli. Iz zaporov so pa izpustili vse politične vjetnike.

Nižni Novgorod in Karkov sta se pridružila ustaji.

Revolucionarji za nadaljevanje vojske.

Sedanji petrograjski mogotci so, kakor se poroča iz Stockholma, za nadaljevanje vojske, ljudske množice, ki so ponese misel revolucije med ruski narod, pa baje nočeje o ničesar drugem slišati nego o miru. Domneva se, da so revolucionarji spravili carjevo družino na varno in so jo dobro zavarovali pred napadi.

Novo ministrstvo.

Petrograd, 16. marca.

Izvršilni odbor ruske dume objavlja sledečo listo novega ministrstva:

Knez Lvov, predsednik zveze zemstev, je imenovan za ministrskega predsednika in ministra notranjih zadev;

petrograjski poslanec Miljukov za ministra zunanjih zadev;

poslanec mesta Saratov. Kerenski, za pravosodnega ministra;

podpredsednik dume, Ukrašov, za prometnega ministra;

poslanec mesta Kostroma. Konovalov, za ministra industrije in trgovine;

profesor na vseučilišču v Moskvi, Manuilov, za ministra javnega pouka;

član državnega sveta in prejšnji predsednik 3. državne dume kakor tudi predsednik združenih odborov mobilizirane industrije, Gučkov, za vojnega ministra in začasno tudi za mornariškega ministra; petrograjski poslanec, Singarev, za poljedelškega ministra;

kijevski poslanec, Terestšenko, za finančnega ministra in

kazanski poslanec, Godnev, za državnega kontrolorja.

Nikolaj Nikolajevič — diktator?

Ruski krogi v Stockholmu so mnenja, da v Rusiji nikakor ne bo ostalo pri revolucijski vladi — ampak bo vodstvo vlade poverjeno diktatorju, ki bo skorogotovo veliki knez Nikolaj Nikolajevič.

Vojska se bo nadaljevala.

Iz Petrograda se dne 14. marca poroča:

Kakor hitro se je sestavil izvršilni odbor ruske dume, sta angleški in francoski poslanik takoj pričela z njim pogajati. Rodzianko je v imenu vojaškega odseka dume izdal oklice na vse mornariške i armadne poveljnike vseh front, da naj ostanejo mirni, vojsko pa morajo proti sovražniku nadaljevati. Istotako so bili izdani oklici na delavstvo, da ohranijo in vzdržujejo red in začnejo delati, da se bode mogla vojska nadaljevati. Vojaškega poveljnika petrograjskega, kakor tudi na tisoče orožnikov in policajev so zaprli, politične vjetnike so izpustili in sestavil se je vojaški odbor za vzdrževanje reda s pomočjo vojaštva. Poldrugo uro pozneje, ko je v Petrogradu izbruhnila ustaja, se ji je pridružila Moskva. Tudi mesti Nižni-Novgorod in Karkov sta izjavili, da se pridružita ustaji.

Olajšava za Anglijo.

Iz Londona se poroča: V spodnji zbornici je rekel Bonar Law ob priliki, ko je naznanil zbornici odstop carja Nikolaja, sledeče: Za nas je v resnici olajšava, da gibanje ne stremi za tem, da bi se dosegel mir, marveč nasprotno: naperjeno je proti vladi ne za to, ker nadaljuje vojsko, marveč zaradi tega, ker vlada ni nadaljevala vojske tako učinkovito, in s tako eneržijo, kakoršnje je narod pričakoval. (Glasno odobravanje.) Bonar Law je nato izjavil, da po poročilih ni prišlo veliko ljudi ob življenje ter je naglašal, da se je izvršila sprememba na prestolu razmeroma mirno.

Gibanje proti vojski narašča?

Stockholmski dopisnik lista „General-Anzeiger“ poroča, da ruski revolucionarni odbor nikakor ni več v stanu popolnoma obvladati položaja. Zadržanje vojaštva je negotovo. Nemiri dobivajo vedno bolj vojski sovražno lice.

Zmaga nad Nemcem prijazno strujo.

Londonski listi pišejo, da je revolucija v Rusiji najvažnejši dogodek sedanjega časa. Revolucija je znak popolnega poloma Nemčiji prijazne ruske struje.

LISTER.

Srebrna krona.

Osemletni Ivan se je pri dolgi, gladki mizi igral v sobi s svojim mlajšim bratcem. Imela sta novo svetlo kronico, denar, ki ga je Ivan dobil od očeta v dar. Igrala sta se s krono in jo kalikala od enega konca mize do drugega. Izrabljala sta v svojih otroških letih denar po otročje. Njih domač hlapec, ki je bil starejši, bi bil kronico gotovo v nedeljo popoldne zapil.

Prijetna bi bila ta igra, ko bi mali bratec Ivanov, kateremu je miza segla ravno do ust, ne bil imel grde navade, da je imel vedno usta na stežaj odprta, kadar je gledal, kako brni kronica proti njemu. Nesreča je hotela, da je Ivan kronico enkrat nekaj krepkeje sunil, tako da se je hitreje kakor ponavadi zakotljala čez mizo in sicer naravnost v odprta usta mlajšemu bratcu in iz ust v grlo in v požiralnik.

Komaj opazi Ivan, da se je skrila kronica v ustih njegovega brata, bil je v skrbeh za kronico, a ne za brata, ker v teh letih brezskrbnosti človek ne misli na nesrečo. Skočil je k bratu, zahteval od njega krono, mu odpiral usta, ki jih je bratec zdaj vsled strahu imel zaprta. Bratec mu je zatrjeval, da krono ni v ustih, pa Ivan mu ni verjel in ga je naprej pestil. Bratec je seveda začel kričati in mati je prihitela v sobo.

„Mama — krono — sem požrl!“ je ječljal mali in se davil, ker si je krona prostor delala skozi gol-tanec v želodec.

„Jezus, Marija!“ vsklikne mati, „oh, ti nesrečni otrok. čakaj, da ti pogledam v usta, morda jo še dobimo.“

Toda iskanje je bilo brez vspeha, kronica je šla pot navadnih jedi, ki jih uživamo. Ivan se je umiril, ker je videl na jokajočem bratu, da mu snedena krona ne dela preveč veselja. Bratec je sedel pri mizi v joku, mati je hitro poslala po zdravnika, Ivan pa je takoj raznesel novice pri sosedih, da je brač krono požrl. In takoj so prišle v hišo dobre in skrbne sosede, seveda ne iz radovednosti, pač pa zato, da bi bile nesrečni materi ob strani z premodrim svetom.

„Le mirna bodi, nič hudega se ne zgodi otroku“, modrovala je Mihelovka, „v želodec je toliko in tako močne kisline, da se v njej kronica hitro raztopi; čisto prav, da je kronica prišla v želodec, da ni obtičala v grlu.“

„Tudi jaz sem tega mnenja“, dejala je druga soseda, „želodec veliko prenese, saj še veš, koliko stvari je imel v želodec morski som, ki je bil zadnjič razstavljen v komediji, par čevljev, škarje in več železja. Pa ribi vse to ni nič škodovalo.“

„No, pa moj otrok ni morski som“, je jokaje odgovorila mati.

„Seveda tvoj otrok ni morski som“, je pojasnjevala soseda, „pa kronica tudi ni v nobeni primeri s tem, kar je bilo nagrōmadenega v ribjem želodec. A verjemi mi, jaz sem že videla ljudi, ki so požrli zelo dolg nož, no, pa se jim ni nič zgodilo, še ranili si niso svojega grla.“

„Bolje bi bilo seveda“, pristavila je tretja Samaritanka, „ko bi bil deček požrl zmenjano kronico: desetice so seveda mnogo manjše in bi mu delale manj preglavice v črevih. Seveda otrok na kaj take-

ga ne misli in mu tega pravzaprav tudi zameriti ne smemo.“

Ob tem modrem govorjenju pa vstopi poklonani zdravnik. Pretipa hitro dečku želodec in kmalu začuti v njem nekaj trdega; kronica je bila ravno pri piloru, tako se namreč imenujejo vratca iz želodca v čreva.

„No, upam, da ne bo nič hudega“, dejal je gospod zdravnik in zapisal recept ter dal materi potrebno navodila, „vsako uro mu dajte polno žlico! Proti večeru pa zopet pridem.“

„No, kaj sem pravila“, oglasi se Mihelovka, ko je odšel zdravnik, „zapisal mu je že zdravila, ki pospešujejo raztopljenje krone v želodčevi kislini.“

Sosede so se razšle, ostala je skrbeča mati sama z otrokom, pridno mu je dajala zdravila in pomirjena je bila, ker sinček ni kazal preveč bolečin.

Ko je na večer res prišel zdravnik, mu je že hitela mati vesela nasproti in mu molela svojo desnico v pozdrav.

„No, že vidim, da je vse v redu; deček je rešen“, dejal je zdravnik.

„Da, hvala Bogu“, reče mati, „deček je iz varnosti. Tukaj je nesrečna krona in še dve zraven, vzemite jih za svoj trud. Hvala lepa, gospod zdravnik: saj ste zadovoljni, kajne?“

To zgodnico so mi pripovedovali kot resnično. Ker pa še uči matere, da naj nikar ne dovoljuje otrokom igrati se z večjim denarjem in ker daje tudi lep zgled, da je najbolje, ako se zdravnik takoj plača za njegov trud, zato gotovo ne bo nobene škode, če smo to zgodnico sporočili tudi mi našim bralcem.

Suhomlinov degradiran.

Novi ruski pravosodni minister je razglasil splešno amnestijo za politične prestopke. Rodzianko je imel osebno nagovore na vse čete, ki so bile zbrane pred duno, ter je pri tem povdarjal složnost med ljudstvom in armado. Ko so vojaki, ki so stražili poslopje dume, zagledali vjetega nekdanjega vojnega ministra Suhomlinova, so burno zahtevali, da se jim ga izroči, ker se hočejo maščevati nad njim. Poslanci so se morali zelo truditi, da so pomirili vojaštvo. Vojaštvo je vstrajalo pri tem, da se Suhomlinovu raztrgajo raz uniforme epavlete, kar si je moral Suhomlinov dati dopasti. Zastopnikom nove vlade se je udala tudi straža carjeve palače v Carskojem selu.

Veliki knez Mihael Aleksandrovič.

Vzgoja velikega kneza Mihaela je bila precej zanikrna. O njegovem političnem mišljenju se nikoli ni v javnosti izvedelo kaj posebnega. Najpoprej se je zagledal v dvorjanko Kosikorsko, toda carica je to dvorjanko v nemilosti odpustila iz službe. Pozneje se je veliki knez Mihael zaljubil v soprogo častnika Vulferta, ki je bila navadnega meščanskega pokolenja; z njo se je na Dunaju poročil. Vsled tega je padel v nemilost pri svojem bratu carju Nikolaju, kateri mu je odvzel vse znake dostojanstva in redove ter ga izbačil iz carske obitelji. Živel je od tedaj naprej precej samotno. Otrok nima. Kratko pred izbruhom svetovne vojske je prišel zopet v milost pri svojem bratu-carju in je dobil nazaj vsa svoja vojaška dostojanstva in vse redove. Njegovi soprogi je car dal naslov grofice Brasov; pod tem imenom je namreč živel veliki knez Mihael samotno, dokler je bil izobčen od carske hiše in bival v pregnanstvu. Veliki knez Mihael je bil svojem bratu-carju vselej vdan in hvaležen. Rojen je leta 1878 v Petrogradu, je bil tujbinec poprejšnjega carja Aleksandra III., kateri je celo nameraval prvega svojega sina Nikolaja, ki je bil telesno slaboten in duševno plašljiv, izključiti od nasledstva na prestolu in isto podeliti telesno močnemu Mihaelu.

Car Nikolaj II.

Odstopivši car Nikolaj II. je bil rojen l. 1868 v Petrogradu kot najstarejši sin carja Aleksandra III. Po smrti njegovega očeta leta 1894 je postal ruski car. Nekaj mesecev pozneje se je poročil z Aleksandro Feodorovno, rojeno princesinjo Alico hesensko. Iz zakona so štiri hčerke: Olga, Tatjana, Marija in Anastazija. Leta 1904 se mu je narodil prestolonaslednik Aleksej Nikolajevič. Leta 1903 se je ruski car Nikolaj II. mudil kot gost našega rajnega cesarja Franca Jožefa I. na lovu v Mürzstegu na Gornjem Stajerskem. Leta 1890 je obiskal našega cesarja na Dunaju. Kmalu nato se je podal na veliko potovanje v Vzhodno Azijo. Na vožnji skozi Japonsko ga je v Otsu pri mestu Kioto napadel nek Japonec. Napadalec je zgrabil za roke carjevičev sprem. ljevalec, grški princ Jurij, ki je rešil carjeviču življenje, a pri tem bil od napadaleca sam precej močno ranjen.

Car Nikolaj II. in njegova rodbina.

Veseli o carju, carici, prestolonasledniku in drugih članih carjeve obitelji so zelo netočne. Iz Stockholma se dne 16. marca poroča, da so tam prepričani, da je car o poročilu, da je izbruhnila revolucija, odložil krono. Car je to storil baje radi tega, ker se carjevič nahaja v Carskojem selu in ker ga je s tem, da ga je kot prestolonaslednika poklical na prestol, postavil pod varstvo revolucionarjev.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič zopet vrhovni poveljnik.

Car Nikolaj je tudi odložil vrhovno poveljstvo armade in je isto izročil velikemu knezu Nikolaju Nikolajeviču.

Sonnino o nemirih v Rusiji.

Italijanski zunanji minister je v seji italijanske zbornice dne 17. t. m. izjavil, da se bo po sedanjih revoluciji vojska nadaljevala še odločneje in z večjo silo kot dosedaj.

Italijansko bojišče.

Na primorski fronti od časa do časa živahno artilerijsko delovanje. Dne 16. t. m. so Italijani napadli z močnimi silami naše postojanke pri Kostanjevici, a so bili krepko odbiti. Ob švicarski meji smo se polastili važne višine Hohe Schneid, ki leži na italijanskih tleh. — V italijanski zbornici je prišlo te dni večkrat do burnih nastopov opozicije proti vladi radi nakupa inozemskih ladij. Značilno se tudi

bile Sonninove izjave o vojnem in političnem položaju.

Višina Hohe Schneid naša.

Iz vojnega tiskovnega stana se poroča, da so naši na tirolsko-švicarski meji po večmesečni temeljiti pripravi o polnoči dne 19. t. m. se polastili 3300 m visoke višine Hohe Schneid. Ta višina leži 5 km južno od obmejnega prelaza Stillser na italijanskih tleh. Naši so tedne in tedne vrtali v debeli ledeni plasti predor, skozi katerega so potem presenetili italijansko posadko na vrh gore.

Hrupni prizori v italijanski zbornici.

V italijanski zbornici je predlagal posl. Crespi kot zastopnik tovarnarjev za izdelovanje bombaževin, da vlada pokupi 10 inozemskih parnikov, ker bi imela država pri tem 33 milijonov lir dobička. A temu predlogu je pa nasprotoval prometni minister Arlotta. Med njim in Crespijem je prišlo do hrupnih prizorov. V zbornici je nastal tak hrup, da Arlotta ni mogel priti do besede, čeprav je tolkel s pestjo ob klop. S kričečim glasom je izjavil, da je Crespijev predlog državi na kvar, čemur so pa Crespi in njegovi pristaši burno ugovarjali. Zbornični predsednik je moral za ¼ ure prekiniti sejo, da so se zopet pomirile razburjene italijanske glave.

Rusko bojišče.

Na ruski in rumunski fronti razun nekaterih manjših spopadov pri Stanislavu in v Karpatih nobenih posebnih dogodkov. Splošna pozornost se obrača sedaj na razvoj dogodkov v Rusiji.

Francosko bojišče.

Na celi fronti od morske obali notri do Verduna živahni boji. Nemci so v Flandriji južno od mesta Arras med rekama Somme in Oise prostovoljno izpraznili kos ozemlja z mesti Peronne, Vapaume, Roye in Noyon. Izpraznjeno ozemlje so zasedle angleške čete. Živahni so tudi boji zrakoplovcov. Nemški zrakoplovci so metali bombe na London in Pariz. Briandovo ministrstvo je odstopilo. Kdo bo Briandov naslednik, še ni znano.

Ministrstvo Briand odstopilo.

Francosko ministrstvo Briand je podalo dne 18. marca predsedniku Poincareju svojo ostavko. Ministrstvo sicer izjavlja, da odstopi radi tega, da ima predsednik Poincare pri imenovanju novega ministrstva prosto roko, za kulisami pa se govori, da je glavni vzrok odstopa velika nezadovoljnost, ki je nastala zadnji čas v zbornici proti Briandu in njegovim ministrom.

Macedonsko bojišče.

Na črti med jezera Prespa in Ohrida so Francozi zadnje dni močno napadali naše postojanke, ki pa so ostale trdno v naših rokah. Četversporazumne čete naskakujejo že od dne 15. marca neprestano belgarske postojanke na črti Bitolj-Prileg. Bolgari se dobro držijo.

Boji med jezeroma Ohrida in Prespa in v višini Bitolja so se včeraj nadaljevali. V ožini jezera in severno-zahodno od Bitolja so bili francoski napadi odbiti. Severno od mesta so vsled brezobzirnega žrtvovanja svojih čet pridobili nekaj malenkostnega ozemlja. Vzhodno od jezera Džoran smo zopet zasedli kolodvor Poroj, ko so bili Angleži pregnani.

Turška bojišča.

Po padcu Bagdada pritiskajo Angleži z veliko silo za umikajočimi se Turki, ki so se ustavili v močno utrjenih postojankah južno od mesta Samara 70 km severno od Bagdada. Italijanski listi pišejo, da je zbrala Anglija v Indiji močno armado, namenjeno za Mezopotamijo. — Na egiptovskem bojišču se po poročilih iz Pariza pripravljajo Angleži na velikopotezno ofenzivo v smeri proti južni Palestini. Na ostalih bojiščih nič pomembnega.

Čegav bo Carigrad?

V italijanski zbornici je minister Sonnino dne 17. t. m. med drugim izjavil, da so Rusija, Anglija in Francija pogodbo glede Carigrada že poprej sklenili predno se je še Italija udeležila vojske. Italija

se forš ne more pridružiti tej pogodbi (po kateri bi Rusija dobila Carigrad).

Poostreni podmorski boj.

Meseca februarja potopljenih 781.500 ton.

Z Dunaja se uradno poroča, da so P-čolni meseca februarja skupno potopili 368 trgovskih ladij s 781.500 tonami. Od teh je 292 sovražnih in 76 nevtralnih ladij.

Italijansko mnenje o poostrenem boju P-čolnov.

Italijanski zunanji minister Sonnino je dne 17. t. m. izjavil v italijanski zbornici, da še poostreni podmorski boj dosedaj ni dosegel svojega namena.

Politične vesti.

Poslanec dr. Matko Laginja — predsednik Starčevičeve stranke. Iz Zagreba poročajo: Po pogrebu dr. Mile Starčeviča so se sestali dne 13. marca poslanci in najuglednejši pristaši Starčevičeve stranke prava, da izberejo novega predsednika. Na predlog poslanca dr. Ante Paveliča je bil z burnim odobravanjem izvoljen za predsednika državni poslanec dr. Matko Laginja. Predsednik Starčevičevega kluba v hrvatskem saboru ostane tudi nadalje dr. Pavelič. Dr. Matko Laginja je predsedništvo sprejel, dokler se ne sestane vrhovna uprava stranke. Sklenjeno je bilo nadalje, da stopi stranka v še tesnejši stik s Slovenci. — Da je izvoljen za Starčevičev naslednika dr. Matko Laginja, bo izzvalo tudi na Slovenskem veliko odobravanje. Milinovci so dali svojemu umrlemu voditelju vrednega naslednika.

Skrb vladarja za Dalmacijo. Cesar Karel je sprejel dalmatinskega namestnika v avdienci, ki je trajala 1 uro in 20 minut. Namestnik je moral poročati o gospodarskih razmerah v deželi, posebno pa o ribarstvu in o aprovizacijskih razmerah. Te dni so došli v Split namestnik grof Attems, admiral Zaccaria, kapitan linijske ladje Martina, referent za ribarstvo pri obalnem zapovedništvu, in fregatni kapitan vitez Polzer, ki je pridodeljen vojni pisarni Nj. Veličanstva. Vsi ti gospodje so se sešli na konferenco, kjer so razpravljali o vsem, kar bi trebalo ukreniti v pogledu ribarstva in za čim obsežnejo preskrbo prebivalstva. Posebno je šlo za čim hitrejšo tehnično organizacijo ribarstva, za razširjenje obstoječih ribarskih vojnih oddelkov, ki naj se jim pridodajo čim večje število dalmatinskih ribičev in ki naj se preskrbe z vsemi potrebnimi predmeti. Po mestih bodo pa posebne komisije sprejemale ribe za razprodajo. Tudi v Primorju bi bilo v veliko olajšavo položaja, ako bi se riba pritegnila kot živilo za tiste, ki niso v stanu mnogo trošiti. Poklicani faktorji naj bi temu ob sedanjih težkih razmerah toli važnemu vprašanju posvetili vso svojo pozornost.

Češka Zveza je imela dne 17. marca v Pragi svojo prvo plenarno sejo, katere se je udeležilo 72 poslancev. Po daljši razpravi se je sprejela resolucija, da je zveza prepričana, da niso samo gospodarske in politične razmere, ki zahtevajo sklicanje parlamenta, ampak še več drugih. Vprašanje češko-nemškega spora pa se more rešiti edino na podlagi medsebojnih pogajanj. Češke stranke so bile vedno pripravljene, stopiti v pogajanja. Čehi odklanjajo vso odgovornost, ako bi se narodno-politična vprašanja reševala na kak drug način.

Nemški Nationalverband je imel dne 17. t. m. na Dunaju sejo načelstva, v kateri se je razpravljalo o notranjepolitičnem položaju. Poslanec Hummer je predlagal, naj Verband sklene, da so slovanski ugovori proti preureditvi Avstrije v nemškem smislu nasprotni z neobhodnimi državnimi potrebami. Verband naj vstraja pri svojih zahtevah.

Nemški kancelar na Dunaju. Nemški kancelar Bethmann-Hollweg se je mudil dne 17. in 18. marca na Dunaju, kjer je bil sprejet od cesarja v avdienci. Oba dni so se med voditelji avstrijske in nemške zunanje politike vršili podrobni pogovori o sedanjem političnem in vojnem položaju. Pri tem se je glede vseh točk dosegel popoln sporazum.

Tedenske novice.

Sestnajsta vojna pobožnost v mariborski stolnici, ki se je vršila včeraj, na praznik sv. Jožeta, je bila izredno izpodbudna in veličastna. Že brž v začetku molitvene ure, ob petih popoldne, so bili vsi prostori cerkve polni pobožnih molilcev, ki pa so še vedno prihajali, med njimi zlasti mnogo vojakov. Ob šestih je bila pridiga prevz. g. knezoškofa, v kateri so tolažbe potrebni verniki prejeli v poljudni, v srce segajoči besedi času primerna navodila, da se namreč naj po opominu sv. apostola Pavla „Obnovite se v duhu svojih misli!“ obnovijo v duhu žive vere, neomahljivega zaupanja in dejanske ljubezni, v duhu krščanskega družinskega življenja, v duhu mohtve, pokore in zahvalnosti. Slovesni nadpastirski

blagoslov in navdušeno peta cesarska pesem sta proti pol osmi uri zaključila imenitno slovesnost. Pri cesarski pesmi se je po dolgem času pela zopet poslednja kitica, ki se nanaša na presvetlo cesarico. — Danes zjutraj ob 8. uri je mil. nadpastir imel v stolnici ob obilni udeležbi našega pobožnega ljudstva, slovesno mrtvaško opravilo za vse rajne avstrijske vojščake.

† **Župnik Jernej Pernat.** V Mariboru je ra Jožefovo umrl v 57. letu svoje starosti vpokojeni župnik v Selah, č. g. Jernej Pernat. Rojen je bil leta 1860 v Cirkovcah na Dravskem polju in v mašnika posvečen leta 1885. Kot kaplan je deloval v Ribaici na Pohorju, pri Mariji Snežni, Mali Nedelji, Sv. Rupertu nad Laškim, v Majšpergu, v Kapelah pri Radgoni, pri Sv. Juriju ob Ščavnici Veliki Nedelji, Sv. Iliju v Slov. gor., na Pilstanju in v Žitalah do leta 1903, ko je postal župnik v Selah pri Slovenjgradcu. Od l. 1912 je živel v pokuju v Mariboru. Bil je tukaj vedno bolehen in je zadnji čas trpel tudi precejšnje pomanjkanje, katerega ga je sedaj rešila smrt. Pogreb se vrši dne 21. marca iz deželne bolnišnice na mestno pokopališče ob 4. uri popoldne. Svetila mu večna luč!

Naslednik škofa Horniga. Za naslednika rajnega škofa Horniga v Vesprimu je imenovan grof Ivan Mikeš, škof v Sobotici.

Srebrni kelih z izvirno Kristusovo podobo. — Pred nedavno so našli Arabci pri snaženju nekega studenca v Antiohiji krasen srebrni kelih iz prvega stoletja Kristusovega rojstva. Kelih so prodali Arabci Amerikancu Kouchaki v Novem Jorku, kateri ga še sedaj shranjuje. Na kelihu se nahaja prava podoba Kristusova in prave podobe apostolov. Kelih se je nahajal bržkone v katedrali v Antiohiji, iz katere je bil bržčas ukraden. Dr. G. Cisen, znan ameriški starinoslovec, je z gotovostjo dognal, da so podobe na kelihu pristne in izvirne ter dragocen zaklad iz prvega stoletja krščanstva. Tudi vsi francoski in angleški starinoslovci potrjujejo, da je kelih iz prve dobe krščanstva ter da je podoba Kristusova, in podobe apostolov na kelihu izvirna in pristna. Podoba na kelihu predstavlja Zveličarja v vsej milobi in božanstvenosti.

4000 francoskih duhovnikov vnovič na fronto. Francoska zbornica je sklenila, da morajo vsi katoliški duhovniki v starosti od 35 do 50 let, ki opravljajo dušnopastirsko službo v bolnišnicah, taboriščih, itd., iti na fronto, kjer jih bodo vtaknili med vojake. Čez 4000 francoskih duhovnikov bo moralo zamenjati duhovniško službo z vojaško suktnjo. Dosedaj je padlo na francoskih bojiščih čez 2000 francoskih duhovnikov, med temi 5 prelatov. Če bi kdo mislil, da bo sedanja svetovna vojska spametovala Francoze, bi se zelo varal. Katoliški cerkvi sovražni duh noče v Franciji pojenjati, nasprotno: poganjati je začel nove cvetke.

Bogoslovce poslali domov. Vsled pomanjkanja živeža so poslali v Zadru v Dalmaciji vse bogoslovce I. in II. razreda domov.

Dr. Jure Ferri †. V Imotski pri Sulih v Dalmaciji je umrl ondtni odvetnik in svoječasni dalmatinski državni poslanec dr. Jure Ferri, zapustivši vdovo in troje otrok. Dosegel je starost 51 let. Bil je odločnega narodnega mišljenja in iskreno vnet za bratstvo s Slovenci.

Nov poveljnik vojnega tiskovnega stana. Predsednik vojnega tiskovnega stana generalni major vitez Hoen je odstopil. Na njegovo mesto je imenovan polkovnik Viljem Eisner-Bubna.

Novi ravnatelj kabinetne pisarne. Cesar je imenoval, kakor poročajo listi, tajnika kabinetne pisarne viteza pl. Polzerja za ravnatelja kabinetne pisarne in ga je imenoval za tajnega svetnika.

Samo za Nemce. V Gradcu pod predsedstvom grofice Roze Attems ustanovljeni odbor nabira milo darove le für die deutschen Frauen und Kinder in Rann.

100.000 K za nemški šulferajn. Veleposestnik Moric Rohrmann v Spodnji Bludvici v Šleziji je daroval nemškemu šulferajnu 100.000 K. — Šulferajn pošilja zadnje dni tudi slovenskim občinam pozive, naj daruje za sklad, za vzdrževanje sol na narodni meji. Seveda romajo te prošnje v kos ali pa nazaj na Dunaj.

Nov brzovlak. Od 1. maja naprej ramerava južna železnica uvesti na progi Dunaj-Trst zopet podnevni brzovlak.

Poletni čas na Ogrskem. Na Ogrskem se bo s 16. aprilom zopet upeljal nov poletni čas, ki bo trajal do 17. septembra. Javlja se, da bo tudi za Avstrijo veljala enaka poletna doba.

Nikljasti 20vinarski noveli so veljavni samo do konca meseca aprila. S 1. majnikom izgubijo vso veljavo.

Obrat ustavilo 600 avstrijskih pivovarn. Od 1010 pivovarn v totranski državni polovici jih je do sedaj že 600 ustavilo svoj obrat. Vse ostale pivovarne pa bodo, kakor se zatrjuje, od meseca junija do konca meseca septembra t. l. ustavile svoj obrat.

Gospodarske novice.

Oprostitev planšarskega osobja. Na predlog trgovinskega ministrstva so odredila osrednja vojaška oblastva, da se more za čas od 1. maja do 15. oktobra t. l. oprostiti od vojaške službe neobhodno potrebna planšarska osobja. Ta odredba se nanaša na vse starostne razrede, v kolikor oni, ki naj se oproste, ne spadajo k armadi na bojišču. Za zadnje bo svoččasno izdana posebna odredba. Prošnje za oprostitev je vlagati kakor v prejšnjih letih pri krajevno pristojni politični okrajni oblasti.

Oproščenje gozdarskega osobja. Prošnje za oproščenje nenadomestljivega gozdarskega osobja, gozdarskih uradnikov, logarjev in čuvajev, gozdnih delavcev, žagarjev, prevoznikov in plovec lesa v namen, da sekajo in odpravljajo les ter pripravljajo smrečje in hrastovo lubje za pridobivanje strojil v letošnji pridelovalni dobi, je na uradno predpisanih obrazcih vložiti najkasneje do dne 3. aprila t. l. neposredno pri c. kr. poljedelskem ministrstvu. Obrazci za take prošnje se dobe kolkovane po 3 K pri okrajnih glavarstvih.

Dva milijona kron za vračajoče se kmete in kmetijske obrtnike. Upravna komisija za Češko je v svoji zadnji seji sklenila preskrbeti kmetom in kmetiskim obrtnikom potrebnega posojila za zboljševanje njih obratov, strojev itd. V to svrhu namerava upravna komisija najeti dva milijona kron deželnega posojila. Razni odbori se sedaj posvetujejo, kako bi se dala cela zadeva uspešno izvesti. Kaj takega bi bilo tudi za naše kraje na mestu.

Cene in izdelovalni predpisi za obuvala. Trgovinsko ministrstvo je izdalo več predpisov glede cen in izdelovanja obuval. V teh predpisih se določa, da mora biti na vsakem paru čevljev označena prodajna cena na drobno ter označba, iz katerega usnja je obuvano izdelano. Za obuvale, na mero naročeno pri čevljarju, pa veljajo posebni predpisi glede preračunanja cen. Cene za obuvale se preračunajo na podlagi najvišjih cen, oziroma na podlagi nakupovalnih cen, k tem cenam je še pridjati cene za izdelovanje. K tem cenam še pa pride za obuvale, izdelovane po meri pri čevljarju, doklada od 30 do 40% kot dobiček ki se pa ravna po visokosti plačila za delavce, pri čevljih, izgotovljenih v tovarni, pa doklada 18–20% kot stroški za izdelovanje ter doklada 26–36% kot dobiček in kot donesek trgovcu. Za nadzorovanje in preizkuševanje cen za čevlje bodo ustanovljena posebna sodišča. Ako dožene sodišče za preizkuševanje cen za obuvale, da so bile dopustne cene za obuvale prekoračene, kaznuje sodišče krivca za plačilo zneska, za katerega je bil kupec oškodovan. Vrhutega se prodajalec zapade globi, ki je določena v naredbi, pri čemer še pa mora računati, da se ga bo zasledovalo zaradi draženja. Tudi so določene kazni, ako bi se za popravila obuval zahtevale previšoke cene. Za popravila obuval bodo določeni posebni predpisi. Pričakovati je, da bodo vsi ti predpisi imeli za posledico, da se bodo cene za obuvale zdatno znižale. Naredba stopi v veljavo dne 10. aprila t. l. Nadaljna ministrska naredba uvršča usnjepredelovalne in usnjepodelovalne obrate v eno gospodarsko zvezo. Zopet druga ministrska naredba določa, da se bo smelo začeti s 1. aprilom jermenje za stroje oddajati samo družbi za nabavo usnja na Dunaju, ki bo oddajala obratom, ki rabijo strojno jermenje, isto po določilih razdeljevalne komisije.

Razne novice.

Plemenit oče. O poljskem kralju Vladislavu beremo, da je imel vsikdar sličico svojega očeta pri sebi; kadar se je imel za kaj važnega odločiti, kadar je hotel izvršiti kako imenitnejše opravilo, je pogledal na sliko. Pred obličjem svojega očeta se je vprašal: Kako bi v enakem slučaju storil moj oče, ako bi bil še živ?

V železniškem vozu zgoreli. V nekem vlaku, ki je dospel dne 13. t. m. v mesto Kronstadt v Rusiji ter je bil močno zaseden, se je peljala neka žena s posodo petroleja. Neki vojak je vrgel gorečo žigalico na to posodo, naker je petrolej eksplodiral, ter so začele goriti obleke večine potnikov. Mnogo ljudi je skočilo iz voza. Le s težavo so pogasili ogenj, več oseb pa je bilo že tako opečenih, da jih sploh ni bilo več spoznati.

105 sodov namiznega olja zaplenjenih. Nek dunajski trgovec je pokupil v lanskem poletju v Dalmaciji 105 sodov najfinejšega namiznega olja. Olje je spravil v Zagreb in poskril v vinskih kletih, z namenom, napraviti ob ugodni priliki velike dobičke. Nedavno je pa v posloplju, v katerem je bilo skritih 40 sodov olja, izbruhnil požar. Gasilci so spravili iz kleti tudi sodečke z namiznim oljem. Uzmovič si je na skrivaj prisvojil iz enega soda nekaj tekočine, a bil je pri tem zasačen. Zadeva je prišla na svetlo in oblast je zaplenila vseh 105 sodov poskritega namiznega olja.

Dežnik v žepu. Nadoficijal Adolf Resl v Budjevicah na Češkem je izumil dežnik, ki je komaj tako velik, da se lahko nosi v žepu ali pa v ročni torbici. Dežnik je tako narejen, da se skupaj zloži in je komaj ped dolg. Resl je dobil na iznajdbo patent. — Da bi izumil nov kruh, bi mu bilo človeštvo bolj hvaležno.

Dopisi.

Maribor. V baziliki Matere Milosti so se vršile od dne 11. do dne 15. marca duhovne vaje za ude tretjega reda v slovenskem in nemškem jeziku. Slovenske pridige je imel č. o. Salvator Zobeč iz Ljubljane, nemške pa č. o. Beno Ruß-Müller iz Gradca. — Letošnjega „Cvetja“ (ki izhaja v Kamniku) 1. zvezek se je ponatisnil; v frančiškanskem samostanu sprejmejo se še novi naročniki.

Sv. Lenart v Slov. gor. Kakor je cenjenim bralcem znano, so učitelji šentlenartskega okraja povodom IV. vojnega posojila dosegli lepe vspehe, nekateri so celo znatno prekosili odlikovance drugih šolskih okrajev. Ali zapostavljeni so tudi povodom V. vojnega posojila dosegli naravnost krasne vspehe. Izmed šolskih okrajev okrajnega glavarstva Maribor zavzema šentlenartski okraj glede navedenih vspehov sploh drugo, z ozirom na poedine šole pa celo prvo mesto, kajti na eno šolo mariborskega okraja pride povprečno okroglo 32.000 K, slovenjebistriškega okraja 26.000 K, šentlenartskega okraja pa 56.000 K petega vojnega posojila. — Društvu za otroško varstvo za okraj Sv. Lenart so darovali za leto 1916 sledeči gospodje: č. g. župnik Janžekovič 5 K, notar Stupica 10 K, dr. Tiplič 6 K, dr. Gorišek 5 K, Kopič 4 K, From 2 K, vsi od Sv. Lenarta; č. g. župnik Šijanec 4 K, č. g. župnik Zmazek 5 K, č. g. župnik Vraz 2 K, č. g. dekan dr. Suhač 2 K, B. nadučitelj Mavrič 2 K, učitelj Kovačič 2.40 K, učiteljica Kovačič 2.40 K, učitelj Čuček 2 K, nadučitelj Ješovnik 4 K, učitelj Klemenčič 2 K, Tušak mlajši 5 K, č. g. kaplan Erhatici 2 K, višjesodni svetnik E. Ferik 3 K, sollicitator Polič 2 K. Bog plati! Kdor se ni odzval tozadevni prošnji, prosimo, naj nam vrne vsaj položnico. — Karte za kruh, sladkor itd. Kdor ima pravico do kart, naj pride po nje v pravem času. Učiteljice in učitelji, kateri delijo te karte, opravljajo ta posel brezplačno. Ne morete in ne smete tedaj zahtevati, da bi Vam vsak čas dajali karte, in to tem manj, ker so toli prijazni, da Vam tudi po nedeljah delijo karte.

Slov. Bistrica. Dne 3. marca je po dolgi in mučni bolezni, spreviden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal Franc Rumež, krojaški mojster, star 63 let. N. p. v m.!

Jarenina. Marija Kocbek posestnikova žena v Vukovskem dolu pri Jarenini, je mati 11 otrok. Šest sinov služi pri vojaki na bojni črti, oziroma je že eden na severnem bojišču padel. Lansko leto meseca januarja je bil vpoklican v vojake tudi njeu mož. Res redek slučaj. Marija Kocbek, ki je sama bolehnna v nogah in mora voditi gospodarstvo z nedoletnimi otroki, zasluži vsekakor priznanje in bi bilo želeli da se tudi njej — liki drugim enakim materam, — na pristojnem mestu izreče pohvala.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Naš velečastiti in mnogozasluzni župnik Josip Weixl je podaril v prid revnim šolarjem tukajšnje sestrazrednice 10 K, za koji dar se mu lepo zahvaljujemo. Šolsko vodstvo Sv. Križ.

Vučjavas na Murskem polju. Svoje mlado življenje je žrtvoval za domovino Anton Ploj, doma iz Vučjevasi pri Sv. Križu na Murskem polju. V bolnišnici na Ogrskem je bil spreviden s sv. zakramenti in dne 31. januarja je njegova duša splavala po plačilo k Vsemogočnemu. Za rajnim ne žalujejo samo mati, ampak vsak, ki ga je poznal, ker bil je mirnega in blagega značaja.

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Slovenska darežljiva mladina je poklonila revežem v Brežicah 34 K. Nadalje je odposlala tudi 5 K 66 v za avstrijski Rdeči križ. Vrli mladini in cenjenemu učiteljstvu le pa hvala!

Sv. Barbara v Halozah. Janez Karo v Gruškovecu je dobil žalostno poročilo, da je njegov brat Martin Karo vsled prehlajenja in dolgotrajne bolezni dne 11. februarja v bolnišnici v mestu Friedek v Šleziji mirno v Gospodu zaspal. Kot mladenič in sosed je bil odkritosrčen in mirnega značaja, pošten in miroljuben. Bil je ud Marijine družbe. Naj počiva v miru!

Ormož. Oglasil se je tretjikrat iz ruskega vjetništva naš rojak Ivan Meško, doma iz Ormoža, po poklicu čevljar. On piše svojim domačim, da je še zdrav in da se mu dobro godi.

Studentice pri Poljčanah. Žalostno novico so dobili zadnji teden starši Frančišek in Marija Jug, in njih hčerke z bojišča. Pet fantov so dali cesarju. Eden, Simon, je vjet na Ruskem, Jakob je padel lani, in letos, dne 26. svečana, še najmlajši Lojzek. Bodi mu koroška zemljica lahka, duši pa daj ljub Bog večni mir in pokoj! Spomnite se ga znanci in prijatelji v molitvi!

Celje. V Gradcu je dne 18. t. m. navlo umrl oskrbnik Jožef Vodopivec. Bil je svojčas kandidat štajercianske stranke v celjskem okraju.

Gaberje pri Celju. V Gaberju v hiši št. 81 je otvoril tapetniško delavnico domačin gospod Ivan Jazbec.

Koprivnica. Prireditel v nedeljo, dne 4. sušca, je prav dobro uspela. Ponosni smo na našo vrlo mladino in na naše Bralno društvo, ki se tako lepo razvija.